

« Զանն իտերիմ պու թետպիր ագը-
լանե պիր տիւշիւնիւշ տիւր . զօրպալա-
րըն էնվայի խապասաթընա գարշը ասա-
քիրի Շահանէնին րահաթ տուրմասը ,
սահահիկին աշիքեար մէյտանէ շըգմա .

սընա չօգ եարտըմ խոհեմք տիր, վե ա. գրպեթքեար կիրիտ իխթիլալընն նե օլ. տուղուռնու իյիծե անլամագ, վե հագը. գաթը հալե վուգուգ օլմագ իշին, հեր քեա կեօզերինն վե գուլագլարընը աշա. ճագլար տըր, արածիք վե միւլալաղա իլե միւլեմմա օլան մեւեւեւե, հեր պի. ըրօի նե մուլամեւեւե պուլուռնուռ իսե, նիհաեթ անլալըննագ տըր, Պիր գօն. սօլօս գարըսը պիլե մալագօթլարընը Եու. նան ընկերինտեն իթմէք մօտաւընը չըգար. մըջ օլտուղու իշին, քենտույե տիւշեն շե. ըեթե նայիլ օլաճաղընտա շիւփհե եօգ տուր. . . . Ֆրանսա տօնանմաօր գօման. տանը ամիրալ Սիմօն կելիւ վագըթսըզ միւտախեյե իտերեք, կիրիտի ֆամիլեա. լար նագլինե պաշլամըջ օլմասա իտի, չօգ. տան հեր պիր շեյ պիթմիշ օլտուղուռնու հերքեա իգրար իթմէքտե տիր, Թեվա. ըիխտե շիւփհեօիգ գայտ օլաճագ տըր քի, Թիւլըրի գապինեթօսուռնտան կիւնիւն պիրինտե չեքիլեն պու եմրին Թեյեկրա. ֆընտան նե նեթիծե հասըլ օլմուռ տուր. լաքին հեր հալտե կիրիտտեն Եուռնանա հիծրեթ իտեն պիշարե ֆամիլեալար իշին պիր ֆայիտեյի մուճիպ օլմատըղընը իշար իտեճեք տիր, իխթիլալըն սանտըղլարը պօշանմըջ տըր, վե Եուռնանա հիծրեթ ի. տենլեր իշին, եվլեյ եմրտե Թայեին օ. լուռնան եեվմիեե 60ար փարա նաֆագա տախի քեսիլմիշ տիր :

« Պու կիւն պու ատեմէր, եաիօտ սեֆալեթ վե աճըգտան եօլմեեւեւեթին քե- ֆֆեսի տախի Եուռնան Թարաֆիլը. լերինե վե քենտիլերինն աճըմագ կեօլթե. ընկերե լանեթլեր օգուեարագ պիր կիւն քենտի խարապ վաթանլարընա տեօնե. ճեքլեր տիր, Պու ճիւմլե հենուգ Բու. սիա սեֆինեթլերի քենտի խըտմեթլերինե տեվամ իթմէքտե օլուպ, պուլարտան իքի գըթա վաթօր քարթիգա օլմագ իշին պու սապահ Հանեանա վասըլ օլմուռլար տըր, վե ֆամիլեա ալմագ իշին պուլա. տան ճեպիլերին գըլլարընա կիտեճեքլեր տիր :

« Դիմտիե գատար հիծրեթ իտենլերին սայըսը 60 պին նեֆեր Թախմին օլուռն. մագտաւըր պագալըմ նե գատար առամ կերի տեօնեճեքլեր տիր :

« Դիմտիքի Գանտիա միւլթասարըֆը խասթ օլտուղուռնտան, մուլագգաթեն մեգքիւր մեմուրիեթի տեր իւհտե իթ. մեք իւգրե, վե իսթանպօլտան իսթենի. լեն պիր մեմուրուռ կելմեօինե տեկին ի. քիւճի տեֆա օլարագ Գապուլի բաշա հագըթլերի պերապերինտե Գարաթօտօ. ըի եֆենտի պուլուռնտուղու հալտե, պու. կիճե վաթօր իլե օլ ճանիպե կիթմիշ տիր :

« Պիր Թարաֆտան Եուռնան կեօնիւլ. լիւլերինն թագեիգաթընտան գորգուլա. ըր վե տիկեր Թարաֆտան Բուսիս օե. ֆինեթլերինն օրատա հագըր պուլուռնմա.

սը քենտիլերե ճեսարեթ վիրմէքտե օլ. տուղուռնտան, տեվլեթլու Ալի բաշա հագըթլերինն տալեթինն տիյնեյիպ, գարիեթլերտեն վեքիլեր կելեպիլեճեքլե. ըինն պենճե շիւբհեթ տիր, Պու ճիւմլե վատե խիթամ պուլմագտա տըր, վե Ար. գատի եօգքի քենտիլերե եարտըմ իթմին, Էնօսսի գօրգագ տալուռնեօր վե հագըր տա վար տըր, Պուռնա իլավե օլարագ, եվլեյքի խահիշ գալմաեղա թենեզլիւլ պուլմագա պաշլամըջ վե իեանե իլե Թօր. լանան ագճեթլեր պիթմիշ տիր, ագըրպեթ. քեար տեվլեթի Ալիեթինն Կիրիտի եալը. նըզ գօր իլե վիրմէք իրատեսինն իթաաթ իթմէքլիեթ մեճպուր օլուռնագա տըր, վե Էվթօրա տեվլեթլերի շիմտիքի միւտա. լալե իթմէք ուսուլինն տեյիշթիլիպ, պիր եենի նափարին ուսուլինե, եանի հարպիեճե միւտալեյեյե կիրիշմէք իշին պիր ագ տիւշիւնիլեր, Պուլարըն բօ. լիթիգասը նե գատար աճիպ տիր, Բու. էսայի եշքընա քենտի մուլամեւեւեթընտա թերետտիւտ իթմէեթ պաշլամըջլար տըր, Եուռնանլար ըուլեսասը իլե Կիրիտիլ ըուլեսասը պէյնիտե մուլարագա գու. հուր իթմէսի սահիշ տիր տենիր :

« Բուէսա եշքընալերինտեն Սֆագ. եալը, ճիրիտանի նամքիմեսնե կելիպ ի. Թաաթ իթմիշ տիր » :

Տեվլեթլու Ալի բաշա հագըթլերի եճնեպի գօնսօլարընա խիթապեն եազ. տըրը պեեաննամենին օուրեթինն տալի պիգըրուր եալընա Թեք իտերիգ :

— Թիճարեթ մուլալինիկի մեսնետի ճելիլինտե վահան եֆենտի նասպ ու թայեին պուլըրուլմուռ օլմաղին, պազը ղազեթալարըն Բեշապ պեյ իշին մեգքիւր մեմուրիեթե նասպ ու թայեին օլուռն. մուռ տուր տիմէլերի եանլըջ տըր :

Բաշիտ պեյ հագըթլերի ումուրուռ նաֆիեա մեճլսի ըեյիսի մուլալինիկինե նասպ օլուռնմուռ տուր :

— Սարգիս աղա Տեմիր գարուլուեան Թարաֆընտան ֆրկիշ պիշարեկեանը իլին մահ պե մահ 10ար գըլեթ թիւթիւն իհ. տա օլուռնմասը վատ օլուռնուպ, իքի ալ. տան պերու շու վատլերին իճրաօընտա պուլուռնմագտա օլտուղլարըն թեշեքքիւ. ըի ագիմ իլե պեեան իտերիգ :

Բեթրաք աղա Բարսաւանեան Թարա. ֆընտան 330 ղուրուռ, վե Գրիգոր աղա ներսեան Թարաֆընտան տախի քեզա. լիք 330 ղուրուռ իեանե հիմմեթ օլուռն. տուղուռն մա մեմուռնիյե իլան իտերիգ :

— Մըրօյեան մեսլեթինն հալ ու թեպիեթի Բուսիս օեֆարեթլանեսի Թարաֆընտան Բաթրիգլանեյե իհալե օլուռնմուռ օլտուղուռնտան, պու կիւն պիր գօմիօն թեշքիլ օլուռնարագ, պու իշին թեպիեթինն պագըլմագտա տըր տենիր :

ՎԵՏԱՀԱՐ ՀԱՅՈՒՂԻ

Սեպտեմբեր 23 Թուռն մէջ կարդացինք կարեւոր խորհրդածութիւննիդ որ առ մարդ. կութեան եղկելի սեռն ուղղած էիք. կար. դացինք յոյժ կարեկցութեամբ նոյն իմաս. տաւոր դիտմունքը, եւ ոչ դոյզն վշտակրե. լով լսեցինք ձեր իրաւացի բողոքը, որ մեր սեռին անշուք եւ յետագէմ վիճակին կը վե. րածէր, ուստի անհատս իբր անդամակից նոյն թշուառ մարմնոյն վշտացս դրդման առիթ զգալով զայն, ստիպուեցայ սոյն յօդուածով փօքր ի շատե կարեկցիլ ընկերասիրիդ :

Աղէտակից բարեկամ, ինչու կը վշտակ. ըրիք ըսելով թէ « արական սեռին համեմատ իրական սեռին դաստիարակութեան հոգ չը. տարուիր. ուրկէ կախում ունի ընդհանու. ըրն դաստիարակութիւնը, եւ մեծ խտիր կը տիրէ » : Այս պահանջ մը չի համարուիր ա. րական սեռին, բնական արդար օրէնքը կը պահանջէ որ մարդիկ միմեանց կարեկցու. թեամբ եւ օժանդակութեամբ ապրին, եւ այս զգացումն կարող չէ երբեք ուրանալ մարդ, եւ իւր շնչոյն հետ վախճանակից է : Սակայն յատա՞ կը տանի զայն պարագանե. րով եւ պատճառներով : Անձամբ զինքը խօր. խորատ մը ձգողին կամ մահառիթ վտանգի մը դիմողի այնչափ մարդոյս կարեկցութիւ. նը շարժել արժան չէ, եւ ոչ իւր ճակտի անգին գոհարը օժանդակ ընելով գծուծ կերպ մը ստացողի նոյն թշուառ անձը մի թէ ի. րաւունք ունի՞ ազատարար մը կոչելու, եւ իւր պատրաստի վայելքը յայտոց պահանջելու եւ այնու իսկ արժան չ'է այնպիսին իւր շա. հուց տեղ անարգանք փոխարինէ, կոյրը մի. այն կարօք է առաջնորդի, եւ կարկամալը սատարող ձեռքի, այն որ կամօք իւր վնա. քը գրկած է, իրաւունք չունի այն անձը ընկերէն օգնութիւն պահանջելու, միթէ զգա. ցում եւ դատում չունի՞ այն անձը չարը բա. րին ճանաչելու, միթէ բանակութենէն զուրկ տարբեր մարդկութիւն մը կը կրէ, եւ մտա. ւոր կազմութենէն թերի գոյացեալէ, եւ մի. թէ բռնի պատճառ մը կա՞յ զինքը իւր ա. զատութենէն կապտելով կորուստի մղող : Քննենք պատճառները : Այն ժամանակիս կենսական ոգին ազատութեան խրախուսելի ձայնը կը հնչէ, եւ ուսման չնաչխարհիկ լոյ. սը փայլեր կարձակէ ընդհանրութեան մէջ որով ամեն անհատ կրնայ իւր իրաւանց տէր եւ պաշտպան ըլլալ : Ա՜հ եւ ինչո՞ւ մեր սե. քը դեռ անտարբեր աչօք կը նայի, իւր օնպ. հական փառաւորութիւնը տուժելով նկուռ եղած կը հեծէ, ո՞ր է իւր ճակտին շքե. ղաշուք ուսման ոսկեհիւ պսակը, ուր է ան. ձին բարոյականութեան շքեղ հանդերձը, ուր է վեհանձնութեան օրինաւոր փառասի. րութիւնը, որոց անձկութիւնը դեռ ծնունդ առած չէ մտքին մէջ, ո՞հ սիրելի ընկեր, արդեօք ի՞նչ պատճառ կրնանք գտնել : Ան. ցան երազանան նայող փիլիսոփայից դարերը, զի շտեմանք աղջկանց կարդալը օրինազան. ցութիւն եւ ոճիւ համարուած ժամանակ ները, չծնանք լեզունիս բերանիս զօպուած. աշքերնիս փականք դրուած պառաւական օ. ընքներուն տակ, ուր ներելի կըլլար իւր

տխուր կացութիւնը, եւ կարեկցութեան ալ արժանի: Բայց ահա ժամանակս ոսկեղէն դարանուանել արժան է՝ մաւաւանդ մեր սեռին համար, ուր նոր կենաց եւ անմահութեան ճշակ կրնայ վայելել: Ներկայիս մէջ արական սեռը զգաց իւր անդամակցին վիշտ, եւ ոչ սակաւ դեղ եւ դարման նուիրելու կը ձգնի, որուն աշակից է ժամանակիս պատեն պարագաները, ուրախ օրտիւ կը տեսնենք օրիորդաց վարժարաններուն շատնալը, եւ ըստ բաւականին յառաջադիմութիւն գրտնելը, պակաս չեն ազգասէր օրագրաց խորախոյսները, եւ իրենց շնորհաւոր օրինաւոր ազատութիւնները, որ իրենց բարեխաւ նւազատակին յաջողակ շաւիղը կը կազմեն:

Սակայն չենք կրնար ըսել մեր սեռը բոլորովին անլուր եղաւ ազատութեան ձայնին՝ ի բաց առնելով մասնաւորները: Լսեց ազատութեան ձայնը եւ սթափեցաւ, զի անզգայութեան մէջ մեռեալ չէր, այլ կենսական զօրութիւնները բթացեալ ախտաւոր եղած, սթափեցաւ, եւ ինչպէս, իբր խելահեղ եւ ուշաթափ, աւելի իւր վնասուն դիմելով, գրկեց ազատութիւնը, չէ թէ զայն ճակտին գեղաշուք պսակ հիւսելու, այլ իբր պակասամիտ խաղալիք ըրաւ եւ անյարգեց զայն, միթէ չունինք ազատամիտ օրիորդներ, որ բարոյական սանձը խզելով ամեն անպարկեշտութիւն իբր ազատութիւն կը գործեն չունինք քաղաքավարներ որ քաշուլ տեսն մէկ օտքի վրայ տասուկերկու կտոր կըլլան, չունինք բանագէտներ որ առանց խորհրդի հանդէսներու մէջ թուրքներու պէս կը խօսին: չունինք լեզուագիտութեան քուղներ, որ մէկ բառը լեզուներուն տակ կտոր կտոր ծամելով կարտասանեն հարիւր տեսակ չափազանց գլուխ եւ ձեռք շարժելով: չունինք կեղծ սնապարծներ, որ անվայել հպտանքներով եւ սեթեւեթ զարդերով շատ յիմարներ խաբել կը ջանան, չունինք անխոհականներ, որ արանց քսակները լարու պալի գանձին տուժել կաշխատին: Ահա մեր սեռին ազատութեան հետամուտ եղող մեծագոյն մասին վիճակը, որոց ձեռաց մէջ գրեթէ մասամբ մը կը յաղթահարի չեղ ազատութիւնը, զոր անպատեն ընթացից միջնորդ առած կը գործեն:

Յիշենք քիչ մ'ալ միւս կողմը: Կան շատեր որ տակաւին անզգայ են ժամանակիս աւետաւոր հնչման. եւ շատեր որ ազատութեան եւ ուսման ձայնը թովչական ձայն կարծելով ականջին կը գոցեն. իրենց կամակոր օրինաց գայթակղութիւն օգտելով, ժամանակին ոգւոյն անզգայ, իւր աղետալի վիճակին անտարբեր, իւր թշուառութեանը քօհ, կաշկանդեալ ոտքով չուզեր անձուկ օտմանէն ելլել, մասաւոր շարժումներէ գաղթած ծառայական ստորին պաշտօններու անբաւարար զբաղած: Կը ծնանի զաւակներ միայն բնական օրէնքը վարելու, եւ չը յիշեր անոր կոչումն եւ ապագայն, իբր հրէշ մարդկութեան հիղքայից ծնունդ կըլլայ ի վնաս ընդհանրութեան, իւր մտքին կուրուքիւնը պարզապէս կը տպաւորէ անոնց վրայ, հազարաւոր մօլար համոզումներ կարտադրէ ժողովանց զուտ եւ պարզ գաղափարին մէջ:

Այնպիսեաց ողբալի զաւակունքը՝ եթէ օրինաւոր դաստիարակի ձեռք ալ մասնակցին վարժութեան, լիովին արդիւնք չեն կարող չահել վաճի գիտականեալ արմատէն հիւթ կը գալ միշտ, եւ օտար պատուաստը զօրութիւնը չը ներգործեն՝ քանի որ նոյն ապականեալ արմատէն մասնակցութիւնը բաժնած չէ: Կան մայրեր, որ զաւակնին դպրոց խաւրելու նպատակը կամ պատճառը չեն գիտեր. այլ կը կարծեն թէ մայրերը տղայոց սրտմաշուքէն ազատելու համար ազգը դպրոցներ բացեր եւ հոգ խնամք կը տանի, չեն գիտեր թէ տղայ մը իւր անմահ սնունդը դպրոցէն միայն կրնայ չահել. սոյն դիտմամբ դպրոցի յարգը չձանձնալով դպրոց խաւրել չեն ուզեր, եւ ջնջին փաստեր կը դռնան. այսինքն դպրոցի մէջ տղուն աչքը երեսը կը բացուի, վարժապետը պօռայ նէ սիրտը կը բրդի, շատ կարդայ նէ արիւնը կը դառնայ, եւ այլն: Այլ կը խրկեն ասդին անդին տունները քթախոտի գին մը շահող կանանց քով, եւ երանի թէ «երկինք պատեն եւ Աստուած անզգամ Սաղմոցին գլուխները քանի մը ծուռ մուռ աղօթքներով գիտնայ, այլ անկէ աւելի գիտուն եւ հորի չափ «խոռունկ» կարդացող չըլլար: Եւ ոչ փոքր տուգանք կը համարեն դպրոցին ամենաշահաւոր եւ դոյզն վճարը: Ուստի պնդիսի նախապաշարեալ կանանց հրահանգ տալ չեմ ուզեր, այլ այսչափ միայն կըսենք թէ գթան եւ ցաւին իրենց զաւակաց վրայ, եւ քաջ գիտնան, զի ոչ թէ միայն անոնց կենաց պատճառ ըլլալով ծնողական յարգը ստացած են, այլ անոնց երջանիկ կեանք մը պատրաստելու անհրաժեշտ պարտաւորութիւն ունին: Աստուածային եւ մարդկային օրէնքը կը պահանջէ իրենց մատաղ որդիքը դաստիարակութեան կամ ուսման անմահ սնունդէն չզրկել, զոր գլխաւորաբար դպրոցէն կրնան չահել: Տղայ մը դպրոցէն չորս կամ հինգ ամսուան չահածը դուրսը մէկ տարիէն կարող է չահել, դպրոցի ուսմունքը գործնականի կրնայ ծառայել, եւ արտաքինը լոկ անձին: Նաեւ լիովին անտեղի կարծիք մը է տղայք վարժարանի մէջ անպարկեշտութիւն օրովել կարծելին, զի յարաժամ անոնց հսկողներ կան, երբէք այդպիսի ազատութիւն մը չեն կրնար ունենալ, եւ յայտ է որ բազմութեան մէջ պատկառանք եւ պարկեշտութիւն կը տիրէ՝ մանաւանդ դաստիարակուած անթու պաշտպանութեամբ, այդ զգուշութիւնն ծնողք դուրսի եւ իրենց տան աւարկաներու վրայ դարձնեն, մեծ խոհմուտութիւն ըրած կըլլան: Վարժարանի մէջ կը գտնուին օրինաւոր դաստիարակներ որ բազմաց վկայութեամբ եւ խոհական անձանց ընտրողութեամբ դուրսը են: Նաեւ դպրոցական ծախքը աւելորդ չսեպեն, այսչափ ըսելով, որ ինչպէս ծնողք պարտաւոր եւ սիրով յօժարած են զաւակաց օնունդը պակաս չընել անոնց կեանքը ապահովցնելու համար, այնպէս ալ թող յօժարն յայն վրձարքը չընայել զանոնք վսեմ եւ երջանիկ կեանքէ մը չի զրկելու համար:

Ուստի աղետից յիշատակութիւնը եւ երեքերգելը օգտակար չէ, այլ եթէ հնար է

զայն ապահովցնելու եւ նպաստելու միջոցներ խնդրելը: Ահա մեր սեռին ցաւալի կացութեան մասամբ մը դարման կը համարուին հետեւեալ միջոցները, տածիչ ախտէ մը ազատ մնալու եւ բնական առողջութիւնը մաքուր պահելու համար, միայն հնարք է հեռի մնալ իւր վնասակար առարկայէն, ինչպէս տունկ մը որ արմատը ապականած, եւ իւր վնասակար հիւթը դեռ ոտոց ներգործած չէ, պէտք է արմատէն զատել եւ քաշատունկ արմատի վրայ պատուաստել, որ զօրութիւնը քաշառողջ մնայ եւ արգասաւորի եւ որով իւր արդիւնքը ապահովի, այս այն զգուշութեան եւ քաջ խնամքի կարօտ տունկն է: յորմէ ամբողջ ազգ մը իւր ոգեպահ սնունդը կ'պսակէ, Նպատակս սա է որ մեր սեռին յառաջադիմութեան գլխաւոր նպատակը համարուի երբ ընկերութեանց ձեռք զարնէ, եւ յարատեւ ջանքով գործադրէ զայն, չահաւոր նպատակներու ծառայելով: Կարեւոր նպատակ է նախ գոնէ սակաւաթիւ օրիորդները մասնաւոր խնամքով կրթել ուսմամբ եւ բարոյականութեամբ, որոնք օրինաւոր վարժուհի ըլլան դպրոցաց մէջ, որով կանօնաւոր սկզբունք առնել կարողանան տղայք, եւ որոնք կարողանան իրենց սեռին վարժարանները առանձնակի կառավարելու:

Յոյժ կարեւոր նպատակ է օրիորդաց գիշերօթիկ կրթարան մը սահմանուիլ եթէ յաջողիւր դժուարին չըլլայ. վասն զի ոչ սակաւ արտասուներ արժան է գիտել մեր մատաղ տունկերը որ . . . ախտերու զոհ կըլլան առանց բարոյական կենաց փարելի յոյսը վայելելու . . . :

Նպատակ ունենալու է առանձին խնամակալութեամբ մեր դպրոցները կառավարել, ուր հնար ըլլայ դիւրին գինով եւ ձրի տղայք ալ ընդունիլ, զի նախկին ծանրութիւնը շատերը դաստիարակութենէն կը զրկէ:

Նպատակ ունենալու է կարօտի եւ անտեղունջ օրիորդաց օգնութիւն ընել:

Ահա այս երկու գովելի ձեռնարկութեանց հեղինակ հանդիսացեալ են Միջագիւղի մէկ քանի ազնուամեծար տիկնայք, որ իրենց ազգօգուտ եւ ընկերասիրական ձեռնարկութիւնը եւ քաջաթիւն հսկողութեամբ յարատեւ ջանքը յիշատակաց արժանի եղած է, որոնց չահաւոր արդիւնքը թէ վարժարանի մասին եւ թէ կարօտելոց, գոհ սրտիւ կը վայելեն գեղացիք:

Նաեւ օգտակար նպատակ կը համարուի, այն թէ, կան չափահաս օրիորդներ որ տղայ ժամանակին առիթ չեն ունեցեր կարդալ սորվելու, որոնցմէ շատերը կը տեսնենք յոյժ փափաք ունեցող գոնէ պարզ ընթերցման ուստի օգտակար կըլլայ ընթերցարան աւուամբ տեղի որոշել, ուր գտնուին գիրքի մաց գիրքեր եւ օրագիրներ. ուր յաճախեն կարդալու եւ եթէ գտնուին այնպէս ընկերասէր օրիորդներ որ փոխանորդաբար որոշեալ ժամուն դաստիարակութիւն ընել յանձն առնեն, որով յօժարին երթալ իբր կարեւոր զբօսառեղի մը, որ ոչ սակաւ օգտակար գաղափար մը օտանալու առիթ է:

Վշտակից բարեկամ, ահա մեր անշուք

վիճակը բարեկեցիկ ցանկալի ազատու-
թիւններ երկինք շնորհեցին մեզ, ալ գերի
չենք բռնաւոր իշխանութեանց տակ . լու-
ծով կաշկանդեալ չեն մեր կենսական զօրու-
թիւնները, այլ մեք կամօք գոհ սրտիւ գե-
րի եղած կը հեծենք, բաց են մեզ յառաջա-
դիմութեան շքեղ ասպարէզը, մենք տակա-
ւին յետսագէմ կացութեան մէջ կը դեգե-
րինք, մեր բնատուր շնորհներէն կապտուած,
մարդկութեան տկար եւ յոռի սեռը կոչուած
ենք . Մեր սեփական վայելից զուրկ իգա-
կան սեռին իբր բեռ մը համարուած էինք .

Ուստի ահա պատճառները, որ իգական
եւ արական սեռին մէջ այն խտրութիւնը կը
կազմեն, ընդ որում յոյժ կը վշտակրի ազա-
տասէր ոգիդ, որոյ համակարծիք բարեկամ,
1867 Սեպտ. 2 Միջագիւղ . Օրհորդ
Ե. Կ. Տ.

— Էրմէնէկ գարիյէսինտէն կէլէն ի-
եանէլէրին նէշինտէ, Գոնեա Էրմէնէկ
գարիյէսի տէնիլէճէք իքէն, սէհվէն Գոյ-
սէրիյէ Էրմէնէկ գարիյէսի տէնիլէ տիր .

ՀԱՎԱՏԻՍՈՒԹՅՈՒՆ ԹԵԼԵԿՐԱԳՐԱԿԻ

(Առաջին Հատը Բարձրագոյն .)

Փարիս, 22 հոկտ. սապահ .

Ավսթրիա իմպերատորու հազրէթլէրի Պատ-
էեալէթլին Օոգ սթասիօնուտան կէշտի-
կինտէ Պատ պէոյիւք տիւգասը թարաֆըն-
տան գապուլ օլունմուշ տուր . Բրուսիա գը-
րալը տախի խասէթէն իմպերատորու սէ-
լամամագ իչին օրաեա կէլմիշ իտի, միւշա-
րիլէյիւմ հազարաթը 10 տազըգա գատար
պիր միւլագաթ իթմիշլէր տիր .

Նանսի, 22 հոկտ .

Ավսթրիա իմպերատորու պուրաեա վասըլ
օլմուշ տուր . Էհալի թարաֆընտան ֆէվ-
գէլատէ մէսէրրէթլէ գապուլ օլունմուշտուր .
Շէհիւր էմինի պու միւնասէպէթլէ պիր
նութգ իրատ իլլէմիշ տիր .

Լիվըրբուլ .

Լա Բուսայեալ Պանգ նամ պանգա 4 միւ-
եօն իրա աչըգ իլէ իզհարը իթլաս իթմիշ
տիր .

Փարիս, 22 հոկտ .

Մ. Բլօք (Ինթիմալ տըր Մարգի տը Բլէօք
օլունմուշ տուր .

Էթանտար նամ զազէթա տէր քի, Կա-
րիպալտի Լիվօրնօեա գարաեա չըգմը վէ
սօնրա զայպ օլմուշ տուր, շիւրէսիգ Բօմա
թօրրաղը իւզէրինտէ օլմալը տըր .

Ֆրանս նամ զազէթա տէր քի, Իթալի-
եատա զաեթ զիեատէ պիր ճօշկունուք
հիւքմ իթմէքտէ տիր . Պիր գարըշըգլըգ
զուհուր իթտիկի թագաթիտէ, ճէնէրալ Չի-
ալտիսի մուամէլէի շէտիտէյէ միւրաճաթ
իտէճէք տիր .

Իթալեա գամարալարընըն լազվընա գարար
վէրիլմիշ տիր .

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

ՎԻԵՆՆԱ ԲԻԱՆԳՈՒԱՐԸ

Ավսթրիա տէվլէթի թարաֆընտան թէ-
էմին օլունմուշ օլտուղու հալտէ, Վի-
ենանըն հէր նէվի բիանգօ ագսիօնլարը
վէ բրօմէսլէրի Գալաթա Գօմիսիօն խա-
նը գարուսու եանընտա Նօ . 8 միւսիւ
Տ . Գօրիչօնէր մաղազասընտա ֆիւրու իթ
օլունմագտա տըր .

Մէրգուլ Մ . Գօրիչօնէրին հիչ պիր
քիմսէ իլէ շէրիքիկի օլմաեղալ, վէ սաթ-
տըղը պիլէթլէր իւզէրինտէ (օթանթի-
սիթէ կարանթի բառ Տ . Գօրիչօնէր իւան
միւնիսիբալ Նօ . 8 կալաթա տ Գօնսթան-
թիւօրլը) եանի գալպ օլմաեաճաղը Տ .
Գօրիչօնէր թարաֆընտան թէէմին գը-
լընմըշ մանասընտա պիր եէշի պէյգա
մէօհիւր պասըմըշ տըր, վէ հէր պիլէթ
նիւմէրօ իլէ գայտ օլունմուշ օլտուղու
տան, մէօհիւրսի գ վէ գայտ օլունմա-
մըշ պիլէթլէրի քէնտի մաղազասընտան
չըգմըշ կիպի թանթաեաճաղընը խասէ-
թէն իլան իտէր .

ՎԻԵՆՆԱ ԲԻԱՆԳՈՒԱՐԸ

Ավսթրիա տէվլէթի ֆէլիքսի թարա-
ֆընտան թէէմին օլունմուշ վիէննաա պու-
լունան միւթէպէր բիյանդօլարըն կէրէք
«բոմէս» վէ կէրէք «լօգ թապիր օլունմա-
նա պիլէթլէրինտէն եանի գուրօնու գու-
րօնուք վէ սայիթէ, Տէրի-սաստէթտէ գու-
եռմուլար չարըսընտա Գարամանը օլու
սօգաղընտա Ն . 26 Պաղտատլեան Մկրտիչ
աղանըն տիւքեանընտա ֆիւրու իթ օլունուր
Պու կիւնլէրտէ պաղը զաթլարըն քէնտի
ինթէրէսօլարըն իչին իթտիկի իլանլարըն-
տան ահալտէ գուհուր իտէճէք վէսլէսէսի-
նին էսասըղ օլտուղունու անլաթմագ իչին,
մէրգուլ Մկրտիչ աղա տախի, քէնտի տիւք-
քեանընտա սաթտըղը պիլէթլէրի, սապըզ
վէճ հլըրէ սէրիսի, նիւմէրօսու վէ իսմինի
տէֆթէրտէ գայտ իթտիքտէն մաստա, միւհ-
րի մախսուսու իլէ թէմիւր իտէճէք տիր .

Պու տէֆա ալաֆրանկա դեկտեմբեր 1
տէ վիէննաա չէքիլէճէք օլան «Շթատ
լօգ» բիեանդօնու կէրէք բրօմէս վէ կէ-
րէք լօզլարը տախի մէզքիւր տիւքեանտա
վէ կալաթա Բարագէօյտէ սինեօ Սթիւրա-
քի բօնճարեալը էօնլէնտէ սարաֆ լօգմա-
կէօղեան հաճի Գուկուր աղա եէտի իլէ սա-
թըլըր, պիլէթլէր 22 1/2 զըշ . իրա Օսմանը
100 զըշ . հիսապը իլէ, իչպու բիեանգօ 800
քիչի գազանաճաղ օլուպ, իլք չըգան Նօ .
230,000 վէ էն ուֆաղը 150 ֆօրին գաղա-
նաճաղ տըր .

Պունլարտան զիեատէ մալիւմաթ իսթէ-
յէն գաթլարըն Մկրտիչ աղա Պաղտատլեա-
նըն տիւքեանընտա միւրաճաթ իթմէլէրի
իչին խասէթէն իլան օլունուր .

Բէշին Ագճէ ԻԼԷ ՍԱԹԸՆ ԱԼԸՐ

Անթիպա նէվինտէն օլալագ էսկի էշ-
եալար, մէսէլա, ալթուն եախօտ կիւ-
միւշ գալը գէր նիշանը սիւհալար, գա-

մա, թիւֆէնկ, թապանճա, վէ սայիթէ-
էսկի մատէն ջին եախօտ Աճէմիսթան չի-
նիլէրի, էսկի ասմա սաաթ, կիւմիւշտէն
եախօտ էսկի պագըրաան գալէմքեար եա-
խօտ գազմա իլլէմէի լէյէն երպըրգ, գալ-
ուֆագ երպըրգ, թաս . Տէրի իւզէրինէ
եազըլը էսկի քիթալալ, էսկի խօրասան
եախօտ Աճէմ գալըլար, սէտէֆի եա-
խօտ օյմալը աղաճտան քիւչիւք չէքմէճէ-
լէր, պիւլիւք սանտըլար, ուֆագ իս-
կէմէլէր, վէլ հասըլ էսկի վէ անթիպա
նէվինտէն պուլունան հէր նէվի էշեալա-
րը սաթմագ իսթէլէլէր, Պէյ-օլունտա
թէրէ պաշընտա մէզարըգ սօգաղընտա Ն .
70 խանէտէ իքինճի գաթտա սաքին Մ . Ռի-
շարտա միւրաճաթ իլլէմէի, հէր կիւն
ալաֆրանկա սապահըն սաաթ սէքիլին,
տէն էօյլէնէ գատար .

Իսթէնիլտիկի հալտէ միւ մայիլէյի
գաթ էշեալար կէօրմէք իչին հէր քէսին
խանէսին տախի կիտէճէք տիր .

Եւրոպա կրթեալ ազգային երիտա-
սարդ մը, մասնաւորապէս Հայերեանի եւ
ուզոդին նա եւ Գաղղիերէնի, Պատմու-
թեանց, Աշխարհագրութեան եւ թուա-
բանութեան դաստառութիւն ընելու
պատրաստըլալը կիւմայնէ, ազգային վար-
ժարանաց մէջ եղեր է, կամ թէ առանձ-
նաւորաց տուն .

Փափաքողք՝ կրնան Բերա Լէվանթ Հէ-
րալտի տպարանին դէմ Ապտուլահեան
ներէն տեղեկութիւն առնուլ . 4

Պէյ-օլունտա Բուսիա գանչէլարիսը
արգասընտա Սօֆիալը սօգաղընտա Նօ .
12 խանէտէ, Ճիւմա իրթէսի վէ բազար
ախշամլարընտան մաստա, սաաթ 12 տէն
5է գատար, թիւրքճէ, Ֆրանսըգճա, ին-
կիլիգճէ վէ Էրմէնիճէ իսանլար տէրս
վէրիլէճէք տիր .

Իսթէնիլտիկի վիզիթա իլէ տախի
տէրս վէրիլէճի վաա օլունուր .

ԹԱՆԳԱՐԱՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

ՀԱՏՈՐ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՌՈՂՋԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ ՀՈԳԵԿԱՆ

ՏԵՏՐ 1 .

Աս մարդկային էութեան հետ անհրա-
մշտական վերաբերութիւն ունեցող գործը
գոր մեծ . Տօք Մանուէլ էֆէնտի Բարունակ
իւթիւճեան թարգմանելով տետր առ տետր
հրատարակել կը խոստանայ, կը յուսամք որ
ամէն ազգային անհատ կամ թէ ըսենք ա-
մէն մարդ՝ իրեն առաջին պարագայ մը պիտի
համարի 60 ական փարա յօժարութեամբ հա-
տուցանելով իւրաքանչիւր տետրը ստանալ
եւ կարգալ զանի իբրեւ իր եւ իր ընտան-
եաց վարուց եւ շարժմանց եղանակը, կամ
ապրելու եւ դաստիարակական ճշմարիտ
կեանք մը վարելու առաջնորդը .

Ամէն գրավաճառներու քով կը գտնուի .

ՍԱՂԻՊ ՂԱԶԷԹԱ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԵՎԱՆՏ ԷԲԵԱԼՏԸՆ ԹԱՊԱՆԵՍԻՆՏԻ
ԳԵՌԱՆՏԱ ՅՈՂԵՌԻ ՅՈՂԱ, ՅՈՅՈՂԱՅ ԱՇԽԱԼԷ
ԵՊԱՆԻՐԻ ԳԱՐԵՍԵՆԱ ՆԻՍԵՆՈ 187 .